

NYÁRI TÁBOROK 2015

Székelyföldi Fürdő- és Közösségépítő Kaláka

Idén 15 éves a Székelyföldi Fürdő- és Közösségépítő kalákamozgalom, mely évfordulót egy rendhagyó kalákával ünnepeltük meg. Rendhagyó, hiszen újra a 2001-es első kalákának is otthont adó Csomád-Bálványos régióban tevékenykedtünk. Idén azonban nem egy falu közösségével együtt kaláktunk, ugyanis a fürdő távol van a falvaktól, benn az erdők közepén.

A pontos helyszín az Apor lányok feredője, amely Torja és Bükszád település között fekszik, a híres Búdös-barlang közelében. Idén a Csomád Bálványos Natura 2000 Gondnokság meghívására, és velük szoros együttműködésben terveztük és szerveztük meg a kalákát, amelyhez mintegy 120 önkéntes érkezett Erdélyből, Magyarországról, és a Vajdaságból. Visszatérő kalákáink érkeztek Olaszországból, Japánból és Skóciából. Programunkat a Bálványos Hotel fogadta be házigazdaként.

A fürdő egy szűk völgykatlanban található a hatalmas erdőségek közepén, ahol lépcsőről lépcsőre források, gázok jönnek a felszínre. E meredek völgy oldalak erősen erodálódtak. Két felújításra váró medence várta a szorgos kezeket. Hatalmas kihívás volt a völgy járhatóvá tétele kő lépcsősorral, valamint az erózió fonatokkal történő megállítása. A számtalan forrás, amelyeket megjelöltünk és amelyek környezetét rendeztük, mind más-más hangon buzog

fel a hegy gyomrából. Épült egy fa öltöző-kilátó és egy játszótér is. A hely megismerését festett, faragott táblák segítik. Az esti előadások változatos formában kapcsolódtak össze, szó volt a Csomád-Bálványos-hegyről, a természetvédelmi értékekről, a székely népmesék világáról, valamint ízelítőt kaptunk a 15-16. századi erdélyi tánczenéből is. A táj és a közösség erejétől és szépségétől feltöltődve tértünk haza. A kalákát Magyarországról a Nemzeti Kulturális Alap, a Bethlen Gábor Alapkezelő, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, Kós Károly Alapítvány és a Magyar Művészeti Akadémia támogatta. **Tikk Dóra**

Építőművészeti alkotótábor Iszkázon Nagy László születésének 90. évfordulóján

2015. augusztus 28-ától szeptember 6-áig Iszkáz Község Önkormányzata és a Nagy László Szellemi Öröksége Alapítvány a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozatának támogatásával, Nagy László születésének 90. évfordulója alkalmából alkotótábort szervezett, amelynek során tizenöt építész egyetemi hallgató a Nagy László Emlékház kertjében fedett tűzrakót épített saját tervei alapján. A projekt szakmai konzulense Csernyus Lőrinc építész, az MMA levelező tagja volt. Az építés úgynevezett közösségi építéskeretében zajlott. Ennek során a résztvevők a munkafolyamatok megismerésével, önmaguktól és egymástól tanulva alkotnak valamit,

ami az ott élő közösségé lesz. Makovecz Imre ezt a folyamatot az építés drámájának nevezte. A valamikori előkép a Nomád nemzedék tokaji alkotótáborra, ahol Nagy László is megfordult.

Nagyapám Háza alkotótábor

A tradicionális népi kultúra bölcsessége nem érthető meg a hagyományos építési technikák ismerete nélkül. A Falufejlesztési Társaság Nagyapám háza hiánypótló, 2012-óta folyó programja azokat a személyeket, közösségeket kívánja megtalálni és megerősíteni, akik és amelyek még e régi tudás birtokában vannak. A pályázat útján kiválasztott fiatal „inasok” négy hétre egy-egy mester mellé kerülnek, hogy közvetlen tapasztalatot gyűjtsenek a népi építőmesterei munkáiról, a hagyományos kőműves-technológiákról, miközben a vidéki élet mindennapjait élve bepillantást nyerhetnek a paraszti kultúra teljességébe, átérezve a népi építkezés komplex gondolkodásmódját.

Az idén Vácrátóton egy régi vízialom tetőszerkezetének, Tiszaföldváron egy szabadkéményes lakóház és istállójának helyreállítása volt a feladat. A régi ablakok és ajtók festése, a léckerítés felületkezelése és a döngölt padló készítése mellett az inasok megismerhették a parasztházak felmérési és felújítási terveinek szempontjait, és a tervezés módszereit is. Oszkón egy 200 éves présház tetőfedő és felületképző munkálataiban vehettek részt a fiatalok, megismerhették a kévekötés, a tető zsúpolás, a paticsfal tapasztásának ökológikus folyamatait. Az alkotótábor záró-

napján a Falufejlesztési Társaság nevében elismerő oklevélben részesültek a tábor vezetői (Bihari Ádám, Radev Gergő, Medvey Boldizsár), valamint a tábor résztvevői. A jelentkező résztvevők számából kitűnik, hogy ma is van igény a hagyományos építés mesterfogásainak megismerésére. Öröndetes, hogy az egyetemi évek alatt egyre több fiatal kerül kézzelfogható közelségbe a népi építéssel ma is élő megoldásaival, a hagyományos építkezés alkotó érzésével.
Krizsán András DLA, projektgazda

Szerves Építészeti Tábor Visegrád

Makovecz Imre 1981-ben hirdette meg először a Bercsényi Kollégiumon keresztül építészhallgatók számára a visegrádi nyári tábort. *„Itt lehetett megismerni az együttélés elemi szabályait, az étkezés, a munka, a szerelem, a barátságok drámáját, a közös akarattal elvégzett munka örömeit és büszkeségét. De itt lehetett megtanulni tervek alapján építeni, (...) és hogy mi a különbség a szocialista, kötelező almaszedő tábor kontraszelektív öröme és a természetes szelekció megfellebbezhetetlen értékrendje között.”¹*

▼ Fotó: Rüll Tamás

Az idei, kéthetes tábor során a Budapesti Műszaki Egyetemen a Szerves építéssel című tárgyat hallgató diákok játékos menedékházat – „sárkányt” – terveztek terveztek (Kovács Éva és munkatársai) és építettek. Ebben az évben célként az Apátkúti-patak és a Széchenyi utca találkozásánál fekvő régi táborhely (volt kemping terület) új élettel való megtöltését tűzték ki a szervezők. A múlt évben Visegrádon is újraélesztett hagyománynak megfelelően az építő közösség – melybe a város és önkormányzata is beleértendő – választotta ki és véglegesítette a győztes tervet. Az augusztus 17-től 30-ig zajló építés mellett a résztvevők kirándultak a Mogyoró-hegyen, esténként pedig beszélgethettek építésszel, régésszel, dokumentumfilmekkel, tájépítésszel, szobrásszal és a helyi szellemi élet ismert egyéniségeivel. Előadók voltak: Félegyházi András építész, Visegrád Város polgármestere, Turi Attila, Salamin Ferenc, Csornyus Lőrinc, Ertsey Attila, Kovács Ábel, Török Ádám, Szilágyi Szabolcs építész, Péterfy László szobrászművész, Zajti Ferenc, Zajti Balázs, több fesztiváldíjas dokumentumfilm alkotói, Kovács István régész-helytörténész, Hintenberger András, Visegrád

városfejlesztési bizottságának elnöke, Jakab Csaba, Márton László Attila, iparművész építész, Gróf Péter régész-főmuzeológus, Herczeg Ágnes tájépítész, valamint Kucsera Tamás Gergely, a Magyar Művészeti Akadémia főtájkára és Visegrád Város alpolgármestere. Az esemény Turi Attila szervezésében, Rüll Tamás főépítész vezetésével valósult meg.

¹ Makovecz Imre előszava, *Visegrádi Építész Táborok 1981-2001*, Kós Károly Alapítvány, 2002

Viszáki Kemencekáporna

▲ Fotó: Csornyus Lőrinc

Az idén már negyedik éve, hogy a Csornyus Lőrinc által vezetett Viszáki Tábor a falunak, a közösségnek és a Szarvas József színművész által életre hívott Tündérgertnek épít. A „viszákozók” számára a nyári bő egy hét az év meghatározó ünnepe, mely elválaszthatatlan a Kultúrpagyta és a Tündérgert rendezvényeitől. Az idén a kemencekáporna tavaly megkezdett munkálatai fejlődtek be: kalocsai kemenceépítő mester segítségével megépült és lefedést kapott a kemence, amelyhez asztal és kiállítófalként is funkcionáló installáció készült. Ezzel lezárult a Szarvas Józseffel megkezdett négyéves munka. A kemencekáporna szabadon használható minden látogató számára, a festés és a karbantartás, azaz az építés drámájának beteljesítése a helyi közösségen múlik.